

# Vänsterpress om Coronapandemin – mitten av december 2020

Pandemin fortsätter att kräva många offer i stora delen av världen. Det ser särskilt illa för USA, där de dagligen rapporterade siffrorna för antalet smittade och döda i Covid-19 växer allt snabbare – fortsätter det så här så kommer dödstalet att överstiga 400 000 redan innan mitten av januari. Östeuropa (Nordmakedonien, Bosnien-Herzegovina, Tjeckien, Slovenien, Montenegro m fl) har drabbats mycket hårt, men även ett land som Tyskland, som klarade sig mycket bra i våras, har haft en kraftig uppgång, varför man beslutat att ”stänga ned” landet under de kommande veckorna.

För Sveriges del fortsätter kurvan att peka uppåt: inrapporterat antalet avlidna under tisdag-fredag 479<sup>1</sup> (förra veckan var motsvarande siffra 447). Totalt har nu 7 993 dött, antalet kommer att överstiga 8 000 redan i början av nästa vecka.

På plussidan kan vi notera att vaccin är på väg. I Storbritannien, USA m fl länder har man redan påbörjat vaccineringskampanjer, medan Sverige och övriga EU förväntas komma till skott under mellandagarna.

*Tidigare artikelsamlingar (senaste 3 månaderna):* [Vänsterpress om Coronapandemin – september 2020](#), [Vänsterpress om Coronapandemin – november 2020](#), [Vänsterpress om Coronapandemin – slutet av november 2020](#) och [Vänsterpress om Coronapandemin – början av december 2020](#)

*Martin Fahlgren 18/12 2020*

## Innehåll

<b>Arbetarmakt .....</b>	<b>1</b>
<i>Intervju: Kampen mot corona i Storbritannien .....</i>	<i>1</i>
<b>Internationalen .....</b>	<b>3</b>
<i>Coronahanteringen vittnar om vart Sverige är på väg .....</i>	<i>3</i>
<i>Dödshjälp i Coronans tid.....</i>	<i>4</i>
<b>Offensiv .....</b>	<b>6</b>
<i>Kommer pandemilagen hjälpa eller stjälpa? .....</i>	<i>6</i>
<i>För en socialistisk systemförändring .....</i>	<i>8</i>
<b>Revolution .....</b>	<b>9</b>
<i>Sahlgrenska universitetssjukhusets ”sjuka nedskärningar” för 2021 .....</i>	<i>9</i>

---

<sup>1</sup> 153+135 + 91+100

## Arbetarmakt

### ***Intervju: Kampen mot corona i Storbritannien***

Redaktionen

*Arbetarmakt 12/12 2020*

Våra brittiska kamrater i [Red Flag](#) har nyligen varit med och startat kampanjen ZeroCovid, som kämpar för en mer aktiv smittbekämpning i Storbritannien, som ju under coronapandemin har utmärkt sig för att ha Europas högsta smittotal. Hur ser smittsituationen ut i Storbritannien i dag, och vad jobbar kampanjen för? Vi pratade med Peter Main, en av aktivisterna bakom ZeroCovid.

**AM: I korthet, hur har den brittiska regeringens svar på pandemin sett ut? Vilken roll har nyliberal politik, privatiseringar och brist på t.ex. skyddsutrustning och annat material spelat?**

Myndigheternas arbete kom så sakteliga igång i februari-mars, långsamt trots att problemens omfattning i norra Italien då blivit allmänt kända. Det pratades mycket om ”flockimmunitet”, men det går inte att säga om det var något myndigheterna allvarligt övervägde. Det vi dock vet är att de avbröt testning för viruset och tillät det att spridas fram till att sjukhusen inte längre klarade trycket, varpå en nedstängning infördes, från 23 mars.

De flesta dödsfallen, om än inte den största smittspridningen, skedde på äldreboenden, som inte längre styrs av lokala myndigheter efter en reform från Tory-Liberaldemokraternas regeringskoalition för åtta år sedan. Det har också framkommit att förslagen från en fyra år gammal rapport, som slog larm om en oroväckande brist på förberedelser i form av skyddsutrustning på äldreboenden, och det just i relation till luftburna sjukdomar, aldrig genomfördes.

**I Sverige har det blivit uppenbart att viruset ingalunda är ”klass-blind” – arbetarklassens områden och fattiga människor har drabbats hårdast. Kan man se samma mönster i Storbritannien?**

Självklart – och hur skulle det kunna vara på något annat sätt? Utöver det höga dödstalet på äldreboenden är smittspridningen störst och antal dödsfall som högst i de fattigaste och mest trångbodda områdena, särskilt i norra England, där de stora industrinedläggningarna har orsakat stor fattigdom. Dessutom har arbetare i yrken där man träffar eller interagerar med allmänheten, som sjukvårdsarbetare av alla sorter, kollektivtrafikanställda och butiksbiträden, varit svårt drabbade.

**Berätta om bakgrunden till ZeroCovid.**

Oron bland allmänheten var så klart stor när det framkom att Storbritannien har högst antal dödsfall per capita i EU, faktiskt bland det högsta i världen, och många insåg att ”regellättnaderna” under sommaren ofrånkomligen skulle leda till en andra våg. Viktigt här var de experter inom epidemiologi och andra, relaterade forskningsfält, som ofta kritiserade myndigheternas linje, vilken sades vara ”baserad på vetenskaplig rådgivning”. Myndigheternas rådgivning kom från Scientific Advisory Group on Emergencies (SAGE), som samlar experter inom olika forskningsområden för att lägga fram yttranden om t.ex. skydd mot översvämningar eller om sjukdomar i boskapsbesättningar, på regeringens anmodan. Andra experter bildade ”Oberoende SAGE”, för att lägga fram sina egna upptäckter och förslag. Ett antal aktivister i arbetarrörelsen inledde därefter en kampanj, som Red Flag nu hjälpt utveckla och lansera.

## Vilka är kampanjens krav?

Allt kampanjmaterial finns att tillgå på [Zerocovid.uk](https://zerocovid.uk). Kampanjens utgångspunkt är att erfarenheterna från Östasien med tydlighet visar att åtgärder mot en pandemi måste syfta till att helt utrota smittan, inte bara att begränsa den, vilket är vad myndigheterna här, utan framgång, försöker att göra. Och att en maximal begränsning av alla former av socialt samröre har visat sig bryta smittkedjan. Kampanjen sammanfattar sin föreslagna strategi med nyckelorden: Identifiera, testa, spåra, isolera och ge stöd (*Find, test, trace, isolate* och *support*). Det är viktigt att betona det sista steget: att ge stöd. I Storbritannien förväntar sig myndigheterna att den som varit i kontakt med en smittad person ska isolera sig i två veckor, men för många innebär det att de enbart ersätts med minimilön för sjuklön, 95 pund (motsvarande drygt 1 000 kr) i veckan, vilket uppenbarligen inte kompenserar för två veckors utebliven lön.

## Kampanjen kräver ”nedstängning i hela landet till dess att antalet nya fall i samhället sjunkit till nära noll”. Kan du berätta om hur ni tänker med det förslaget?

Det handlar om sunt förnuft. Vi vet ju att viruset huvudsakligen sprids genom fysisk kontakt eller utandningsluft. Om social samvaro minskas till ett absolut minimum kan smittan inte längre spridas. I de flesta fall tillfrisknar de smittade inom loppet av några veckor, vilket innebär att de inte längre kan sprida smittan. De flesta allvarliga fall kräver så klart sjukhusvård, vilket också isolerar patienterna från andra. Samhället måste fortfarande fungera, vilket kräver ett visst mått av sociala kontakter. De som inte kan isolera sig måste därför testas regelbundet, och de som dessa kommer i kontakt med måste spåras och testas. De som testas positivt måste isoleras, självklart med sin inkomst garanterad. Som Kina, Taiwan, Sydkorea och Vietnam har visat kan sådana åtgärder reducera pandemin till smärre, isolerade utbrott, vilka sedan relativt lätt kan hanteras.

## Vad har kampanjen gjort hittills?

Pandemin i sig gör den vanliga sortens kampanjarbete svårt. Vi vill ju inte bidra till problemet genom att arrangera massmöten! Därför har vi fokuserat på kampanjarbete i sociala medier, tillsammans med begränsade mobiliseringar på viktiga platser, där vi delat ut informationsmaterial som kan användas på arbetsplatser eller slutit upp till stöd för säkrare arbetsmiljö. Vi har också arrangerat möten på nätet för att förklara och sprida kampanjens krav. Förra lördagen arrangerade vi till exempel en liten protest vid företaget Sercos huvudkontor i London. Det är det privata företag som regeringen har outsourcat testning och smittspårning till, men som har misslyckats med att utföra det. Den politiska poängen här var att regeringen gav uppdraget till Serco, som aldrig tidigare utfört något liknande arbete, i stället för att använda sig av de befintliga mekanismerna inom den offentliga sjukvården, som redan utför liknande arbete för en rad olika sjukdomar.

## Nyheten om att Storbritannien är ett av de första länderna i världen att inleda vaccinering mot covid-19 är på allas läppar just nu. Hur tror du att det kommer att förändra situationen?

Vaccinationerna inleddes först den här veckan, så det är svårt att säga än. Lättnaden är så klart stor över att ett vaccin har tagits fram, och med tanke på brexit finns det en poäng i att peka på att vaccinet togs fram i ett internationellt samarbete – men det kommer att dröja många månader, vintermånader, dessutom, innan ens alla i riskgrupperna har vaccinerats. Samtidigt är risken stor för att en större, tredje våg av smittspridning sätter igång efter jul- och nyårsfirandet.

**Till sist – stora delar av vänstern, inte bara i Sverige, har stått handfallen inför pandemins samhällsliga och politiska följder, i och med att ett virus i grunden är ”anti-**

**socialt”, och att dynamiken därför drar mot isolering, snarare än kollektiv kamp och solidaritet. När det gäller en pandemi finns inte heller de några kodifierade erfarenheter från den revolutionära arbetarrörelsens historia att lära av. Hur resonerar ni om det?**

Jag håller med. Som jag sa använder vi sociala medier, möten på nätet och mindre, ”pr-inriktade” aktioner för att försöka överbrygga det problemet. Red Flag för särskilt fram två saker i det här läget: för det första att Labour och Tories politik för att bryta ner och privatisera hälso- och sjukvården har förvärrat läget betydligt, och att fackföreningsrörelsen borde kräva att vården och den offentliga sektorns sociala verksamhet helt återställs. För det andra att vi behöver organisera oss på arbetsplatserna för att kräva, och själva driva igenom, en säker arbetsmiljö och tillräcklig ekonomisk kompensation för alla som måste isolera sig för att andra inte ska smittas. På längre sikt understryker pandemins härjningar behovet av att skilda samhällssektorer som forskning, läkemedelstillverkning och sjukvård ställs under ett tak, i ett och samma offentligt ägda och kontrollerade system.

## Internationalen

### ***Coronahanteringen vittnar om vart Sverige är på väg***

#### **Ledare**

*Internationalen* 18/12 2020

- ▶ Nyliberalismen vann över mänskliga behov
- ▶ Mer än människoliv offras i regeringens politik
- ▶ Kämpa för drömmen om ett annat samhälle

Prylar har vi gott om, vi svenskar. Stora blanka bilar, märkeskläder och den nyaste tekniken har krupit nedåt genom samhällspyramiden på ett sätt som skulle få en tidsresenär från mitten av nittiotalet att tro att vi blivit miljonärer på bara några årtionden. Men det är en fasad, pengarna har bara flyttats om. Materiell lyx har blivit som en slags muta för att få majoriteten att acceptera hur samhället utarmats. Individuellt överflöd har blivit ett sätt att sminka över vårt gemensamma armod.

Däremot har insikten om hur fattigt Sverige blivit inte riktigt sjunkit in. Någonstans i vårt gemensamma medvetande lever bilden kvar av det jämlika och rationella Sverige, tron på det starka samhället. Nu när den svenska coronahanteringen alltmer framträder som ett misslyckande måste vi nog ställa oss frågan om inte anledningen står att hitta just här, i glappet mellan hur vi föreställer oss vårt samhälle och vilket land Sverige faktiskt blivit. Sverige har gjort lite av ett nummer av att ställa vetenskapligt grundade resonemang i förgrunden när regeringen beslutat strategi. Men om vetenskapen skall styra samhällets väg måste det finnas frihet att handla efter de slutsatser man drar. Den friheten finns inte i Sverige

I pandemins 2020 krockade nämligen två storheter med varandra; den rådande ordningen och de samhällseliga behoven. Nu har en delrapport från den statliga coronakommissionen landat och den visar med all tydlighet hur regeringen – och samhället – lät den rådande ordningen gå segrande ur striden. System före behov. Egentligen visste vi ju detta redan i våras. Det kunde vi se när planerade nedskärningar låg fast trots sjukvårdens fullständigt skriande behov. Vi kunde se det när inga reella åtgärder eller ens resurser sköts till i den så allvarligt exponerade äldreården. Det började bli smärtsamt uppenbart när sommarens nedgång i smittspridningen inte användes för att förbereda samhället för en andra våg. Så mycket nödvändig kritik drunknade i den symboliskt laddade frågan om ”lock down” kontra ”flocki- munitet”.

Istället för att ställa om för att möta en pandemi lät man ”sedan länge välkända strukturella brister” vara, till ett

pris som uppenbarat sig både i statistik och vårdarbetares vittnesmål. Politiskt är det egentligen inte så konstigt att man underlåtit att möta krisen med resurser och omprioriteringar, för det hade blivit mycket svårt att starta om nedskärningspolitiken igen när COVID-19 väl är bekämpat. Åtgärderna som trots allt kommit var för små och kom för sent för att stoppa smittan. Den nyliberala åtstramningspolitiken kommer dock att överleva pandemin, så på den punkten måste ju strategin anses vara en framgång för både januaripartierna och högeroppositionen.

Det är emellertid inte bara människoliv som offrats när samhället väljer väg på det vis Sverige gjort. Någoting brister i hur vi ser på oss själva och vår roll i världen. Trenden syns överallt just nu, men frågan är om inte Sverige sticker ut. Från att ha strävat efter att vara bäst i klassen ser vi ett samhälle och ett politiskt klimat som släpper alla ambitioner om att vara

något annat än ett kulturellt inåtvänt, självtilräckligt, nationalistiskt och i allt väsentligt svagt samhälle. Sverige är fullt, Sverige är fattigt, Sverige pallar inte ha någon självständig utrikespolitik, Sverige förmår inte skydda sin egen befolkning från smitta, Sverige orkar inte bry sig. Kom inte hit. Be oss inte om något. Låt oss krympa ihop ifred och avskildhet. Detta är det nya nationalistiska löftet. Sverige som Skandinavians sjuke man.

Sådant är samhället som nyliberalismen skapar – och när drömmen om ett bättre samhälle dör, då dör också drömmen om att bli bättre människor. När allt som återstår av samhället är den hårda kärnan sker detsamma inom oss. Vi skrumpnar ihop som varelser. Så om vi tar med oss någoting från 2020, låt det då vara det absolut nödvändiga i att hålla drömmen vid liv. Drömmen om att ha något mer, om att vara något mer. Innan detta vänder kan den drömmen vara allt vi har kvar att kämpa för.

## ***Dödshjälp i Coronans tid***

**Maria Sundvall**

*Internationalen* 18/12 2020

**Frågan är inte: vem ska bestämma över min död? Frågan är: ska jag lita på att en vård som alltmer styrs av ekonomitänkande bestämmer över min död? Det skriver Maria Sundvall.**

I somras drog läkaren Staffan Bergström igång debatten om dödshjälp när han hjälpte en ALS-sjuk man att avsluta sitt liv. Åttioåttio personer, bland dem framträdande läkare, etiker, jurister, teologer och filosofer, hävdade i Dagens Nyheter 17 juli att frivillig dödshjälp borde vara en mänsklig rättighet och krävde att en utredning om detta skulle tillsättas. Ända sedan dess har frågan skavt i mig: Hur är det möjligt att föra fram kravet på dödshjälp så självklart – just nu? Utan att granska det som skett under coronakrisen? Hur kan man resonera kring dödshjälp utan att ta hänsyn till vilket samhälle vi lever i?

Många av oss har mött äldre människor eller människor med svåra sjukdomar som önskat få dö. Vi kanske själva kan tänka oss att det vore bättre än ett lidande, som vi inte litar på att sjukvården kan lindra. Är det inte ytterligare ett steg i en lång demokratiseringsprocess, där individen, samhällsmedborgaren, fått ökade rättigheter, att också få bestämma om sin död?

Att påstå att dödshjälp är en mänsklig rättighet är att urholka begreppet mänskliga rättigheter, skrev Riksförbundet DHR – Delaktighet Handlingskraft vars medlemmar är rörelsehindrade i ett debattsvår (Dagens Nyheter 20 juli). Det riskerar att leda till ett sluttande plan.

Den frågeställning som plågat mig fördes in i debatten av Johan Frostegård, läkare och författare, i *Dagens Nyheter* 23 november. Han slog fast att diskussionen om assisterad dödshjälp fått en ny dimension på grund av det som skett i covidvården och genom införandet av New Public Management, NPM, i vården.

Det blir tydligt om vi backar till i våras. Det började talas i media om nya prioriteringsgrunder för vilka patienter som skulle vårdas på intensivvården eller vara tänkbara för respirator. En mall som rapporterades i media var att 80-åringar aldrig skulle aktualiseras för IVA-vård, inte heller 70-plussare med en komplicerande sjukdom eller 60-plussare med två komplicerande sjukdomar.

Det som verkligen skrämde mig var en kort intervju på radio med en ung läkare som sa att det var så bra att det kommit tydliga regler. ”Tydlighet” – ordet väckte minnen och associationer. Vi som arbetat i svensk sjukvård sedan NPM började införas för några decennier sedan har mött tron på de tydliga reglerna många gånger. Det skulle bli raka och tydliga regler för vad vården skulle ersättas för. Ni får betalt för antalet besök, eller vissa diagnoser som är svårare, eller per vårdtyngd under si och så många dagar av ett sjukdomstillfälle.

Tydligheten hade ett enormt genomslag, antingen det handlade om att alla patienter med bakterier i urinen fick den lönsamma diagnosen urinvägsinfektion eller att alla strokepatienter mirakulöst nog blev redo för överflyttning till mindre aktiv vård efter tio dagar eftersom vårdtyngnsersättningen sänktes då.

Och nu, i slutet av coronaåret 2020, vet vi vad som hände under pandemin. Under de gångna månaderna har det väl fram rapporter från anhöriga och vårdpersonal om hur äldre på boenden förvägrats vård utan att ens få träffa en läkare.

Kritiken har varit hård. Svenska Läkaresällskapet varnade tidigt för ”etisk glidning” om ålder tilläts bli en prioriteringsgrund. I november kom rapporten från IVO, Inspektionen för vård och omsorg, som hävdar att en femtedel av personerna på äldreboendena inte fått någon individuell bedömning. Hur bristerna hänger samman med nedskärningar och resursbrist framgår kanske tydligast i Kommunals rapport ”Pandemi på äldreboendet”. Den visade att boenden med fler timanställda, sämre bemanning och mindre tillgång till skyddsutrustning hade mer smittspridning.

En del av bristerna i coronabekämpningen kan också tillskrivas NPM. I en intervju med Medborgarnas coronakommission beskriver stressforskaren Alexander Wilczek hur NPM bidragit till att vårdanställda blivit alltmer pressade, kontrollerade och övervakade. Vårdanställda blir sjuka av att tvingas prioritera det som ger ”klirr i kassan” och chefens roll blir att driva in produktionsresultaten. Och, konstaterar Wilczek, ”(d)et finns hos de allra flesta av oss en sådan öppen landningsbana för ekonomiska incitament” ([www.medborgarkommission.se](http://www.medborgarkommission.se)). Själv tänker jag att ledarskapskulten inom NPM bidragit till lydiga vårdanställda som välkomnar ”tydliga” regler.

På samma sätt som ekonomistyrning, nedskärningar och NPM påverkat coronavården – på samma sätt skulle frågan om dödshjälp påverkas. Frågan är inte: vem ska bestämma över min död? Frågan är: ska jag lita på att en vård som alltmer styrs av ekonomitänkande bestämmer över min död?

Redan idag är det många äldre som upplever att deras existens ifrågasätts, antingen det handlar om nationalekonomer som talar om att samhället kommer att digna under äldrebördan eller vårdbyråkrater som beskriver dem som ohanterbara storkonsumenter. Kan de lita på att de inte blir manipulerade att tänka på sig själva som en börda för samhället och att inte efterfråga annan vård? Och kan personer med svår psykisk ohälsa (som i bland annat Belgien och Nederländerna har rätt till dödshjälp) lita på att alla resurser mobiliseras för att stötta dem att vilja leva vidare eller kommer vårdpersonalen de möter att välja den enklare vägen, att acceptera deras ansökan om dödshjälp?

## Offensiv

### ***Kommer pandemilagen hjälpa eller stjälpa?***

**Robert Bielecki**

*Offensiv* 15/12 2020



Foto: Regeringen

**Den 9 december meddelade regeringen att man skickar ut en remiss på en ny pandemilag på remissrunda, vars remisstid är två veckor. Men vad innebär en pandemilag egentligen?**

När planer på en så kallad pandemilag först presenterades var det tänkt att den skulle börja gälla från och med sommaren 2021. Men efter press från övriga partier har regeringen skyndat på och föreslår att den nu ska gälla från den 15 mars. Lagen kan tolkas som att regeringen får lov att stänga ner verksamheter som riksdagen i efterhand får godkänna (eller inte godkänna). Fullskaliga nedstängningar kommer inte bli möjligt med den nya lagen; man kommer inte kunna förbjuda människor från att gå ut exempelvis. Men man kan besluta om åtgärder som i praktiken betyder en lockdown.

För att citera SVT kommer ”allt möjligt” att kunna stängas ner: verksamheter som gym, loppmarknader, handelsplatser, köpcentrum, campingplatser, med mera. Men man ska även kunna stänga ner all kollektivtrafik i vissa områden ”om det bedöms vara den mest verksamma åtgärden” för att minska smittspridning.

Tidigare när kommuner och regioner har beslutat om att stänga ner vissa verksamheter har de lutat sig mot Folkhälsomyndighetens rekommendationer, men med den nya och än så länge ”tillfälliga” pandemilagen (vi ska aldrig glömma att den repressiva och inhumana flyktinglagen också var ”tillfällig” från början) behövs inte det längre.

Idag säger regeringen att deras främsta verktyg för att begränsa smittspridningen är ordningslagen, som ger rätt att begränsa antalet på olika offentliga sammankomster, men inte på andra.

Om lockdown-liknande åtgärder införs utan att man samtidigt genomför en massiv upprustning av välfärden och slänger ut de privata parasiterna från välfärdssektorn kommer lidandet och dödstalen ändå bli för stora

Att demonstrationer ingår i restriktionen att ej fler än 8 personer får samlas borde ha undantagits från inskränkningarna. Demonstrationsrätten behövs för att kunna protestera mot bland annat det otillräckliga agerandet vad gäller pandemin. Dessutom är det inte demonstrationer utomhus som på något sätt har bidragit till den andra vågens extrema smittspridning.

Vid en snabbt ökande smittspridning saknar regeringen lagstöd för att införa vissa åtgärder. I presskonferensen den 9 december sa kulturminister Amanda Lind (MP):

– De förslag som förs fram i utkastet bedöms vara förenliga med grundlagen. Förslagen handlar om att nå fler verksamheter än tidigare. Vi vill komma bort från dagens situation där olika verksamheter måste regleras på samma sätt.

Socialminister Lena Hallengren (S) sa på samma presskonferens att pandemilagen ”ger regeringen bättre möjligheter att ingripa med rätt åtgärder”:

– Det kommer bli inskränkningar och begränsningar i människors vardag, sätt att leva och arbeta. Att stänga ner helt kommer inte gå, men vi behöver vidta mer träffsäkra åtgärder som vi idag inte når med ordningslagen.

Vad är en ”träffsäker” åtgärd? Saker som att ge mer resurser till vård och omsorg är tydligen inte det. Ej heller åtgärder som gratis munskydd i alla offentliga utrymmen där trängsel lätt uppstår, som i kollektivtrafiken eller livsmedelsbutiker.

Regeringen och Folkhälsomyndigheten har helt valt att stoppa huvudet i sanden när det gäller frågan om munskyddens effektivitet och ignorerar helt den globala forskning som visar på att det har en tydlig effekt i att begränsa smittspridningen.

Det finns en risk för att denna ”tillfälliga” lag, som kraftigt inskränker mötesfriheten, demonstrationsrätten och andra rättigheter, kan komma att permanentas. Tillfälliga lagar har blivit det förut, och nog kan ett skäl bli att ”det är bra att ha om det blir en ny pandemi”.

Kraftfulla åtgärder krävs för att stoppa en omfattande smittspridning. Men en sådan här lag är inte utan stora problem. Om lockdown-liknande åtgärder införs utan att man samtidigt genomför en massiv upprustning av välfärden och slänger ut de privata parasiterna från välfärdssektorn kommer lidandet och dödstalen ändå bli för stora.

Om man stänger ner kollektivtrafiken utan att man samtidigt ger arbetare som inte kan jobba hemifrån och som måste använda sig av kollektivtrafiken ersättning och stöd för att stanna hemma (omkring 80 procent av LO:s medlemmar kan exempelvis inte jobba hemifrån) slår det också otroligt orättvist och hårt. Bättre åtgärder vore att ha beredskap för att bygga ut kollektivtrafiken för att undvika trängseln, vilket ändå behövs av klimatskäl.

Det skulle främst bli de lågavlönade och de som bor i arbetarklassförorter som, precis som idag, drabbas hårdast såväl ekonomiskt som hälsomässigt. Framför allt kan lagen bli ett verktyg för omfattande repression mot kämpande aktivister. Det har blivit effekten av liknande lagar i exempelvis Ungern.

Lagen framkallar många orosmoln då de facto nedstängningar kan ske under fortsatt högerpolitik. Vad som hade behövts är i första hand en rejäl upprustning av hela välfärdssektorn, istället för tusentals miljarder kronor i statliga garantier, subventioner och stöd till storföretag och banker.



Riv upp privatiseringarna och Just in time-systemen, som orsakade en enorm brist på skyddsutrustning under våren och som har lett till alla möjliga korrupta affärer. Se till att alla kan få smittbärrpenning och ersättning om de av olika skäl måste stanna hemma från arbetet.

## **För en socialistisk systemförändring**

**Ledare**

*Offensiv 15/12 2020*

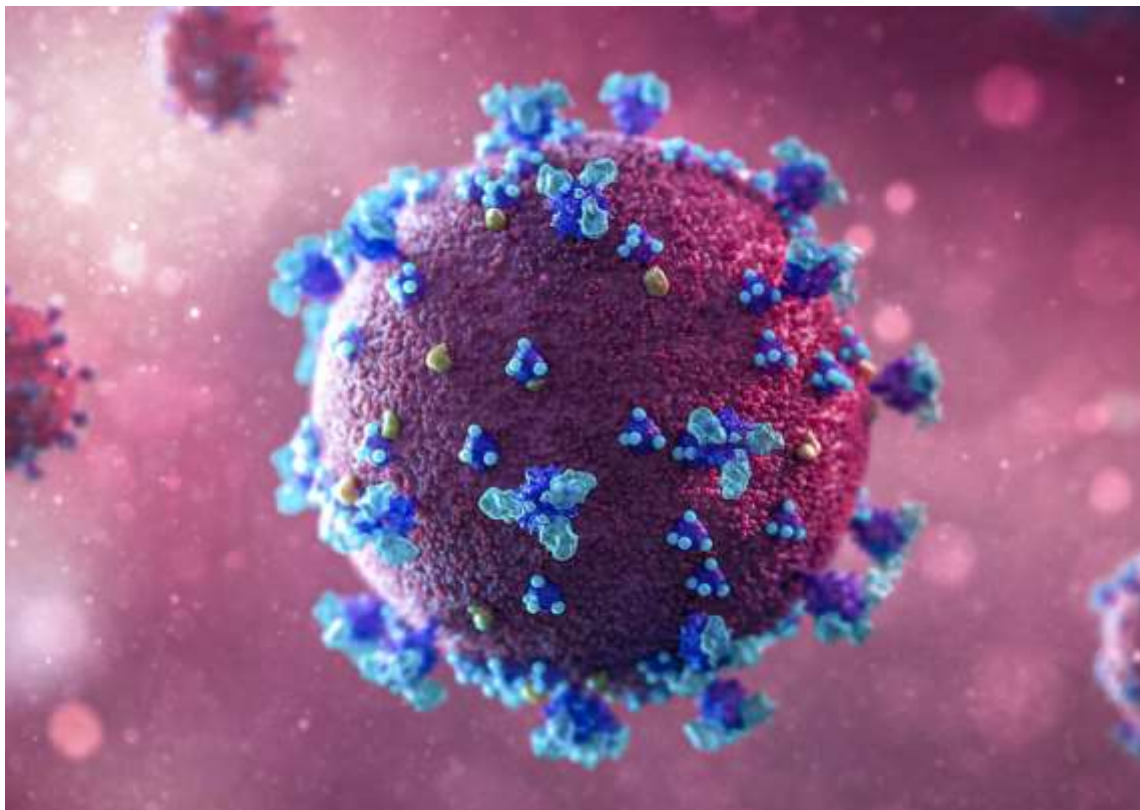


Foto: Oliver Krüger

**Efter det historiska raset andra kvartalet i år, då ekonomin krympte med 8 procent, ”studsade” ekonomin tillbaka påföljande kvartal. BNP växte med nästan 5 procent under det tredje kvartalet. Det var främst en snabb återstuds för exportindustrin jämte en mindre uppgång i konsumtionen – en rekyl på att restriktionerna lättade under sommaren – som låg bakom det tredje kvartalets BNP-uppgång. Övriga delar av ekonomin växte knappt eller inte alls.**

Andra kvartalets kraftiga nedgång i näringslivets förädlingsvärdevolym (ett mått på den ekonomiska aktiviteten) var den enskilt största sedan åtminstone 1980. Det följdes i tredje kvartalet av en uppgång där runt 60 procent av tappet återhämtades. Men bilden i olika delar av näringslivet är spretig. Verkstadsindustrin har återhämtat den initiala chocken medan flera av de hårdast drabbade tjänstebranscherna ligger kvar på mycket låga nivåer” (SCB: Sveriges ekonomi, nummer 4 2020).

Men även exportindustrin bromsar nu in efter att land efter land stängts helt eller delvis stängts ned igen på grund av den andra dödliga vågen av smitta.

I många länder är höstens andra våg värre än vårens första. I Europa har covid-19 blivit den näst vanligaste dödsorsaken efter hjärt- och kärlsjukdomar.

Även i Sverige ökar smittan i en fasansfull takt. Coronapandemin slår hårt mot utsatta och folkhälsan, men också mot samhällsekonomin. Men på aktiebörsen märks inte någon coronaoro och de superrikas redan stora förmögenheter växer i en oemotsvarad hastighet och omfattning.

Under året har enbart antalet techmiljardärer i Sverige, individer som blivit miljardärer på digitala affärer och teknik, en bransch som sysselsätter en handfull, ökat från 44 till 59 personer. Deras samlade förmögenhet på drygt 300 miljarder kronor är 60 procent högre än ifjol. 300 miljarder kronor är nästan vad landets sjukvård kostar under ett år.

”Summerar vi vinsterna för de 50-tal storbolag som lämnat rapport kan det konstateras att vinsten ökar med 30 procent, jämfört med samma kvartal för ett år sedan. Det är unikt starkt”, skriver börsanalytikern Peter Malmqvist den 25 oktober.

Regeringens stödåtgärder tillsammans med att Riksbanken har pumpat in pengar i ”marknaden” och den fortsatta nollräntan har blåst upp börskurserna till historiska nivåer samt fyllt på bolagens kassakistor.

”Och nu vädrar utdelningsjägarna morgonluft inför 2021. Bolagens kassor är överfyllda och flera av börsbjässarna väntas nu kompensera sina aktieägare med kraftiga guldregn”, skriver *Dagens Industri* den 2 december och förutser att flera bolag kommer att dela ut mer än vad de tjänar i år som en extra kompensation till aktieägarna.

Efter tio månader av vad som sade vara den påstått framgångsrika ”svenska coronastrategin” firar börsbolag och rika medan pandemin skördar allt fler offer, samhällsekonomin blöder och exempelvis antalet långtidsarbetslösa fortsätter att öka snabbt.

Alla kan smittas. Men fattigdom ökar risken att dö av covid-19. På individnivå och utanför äldreboenden är inkomst den socioekonomiska faktor som förklarar mest covid-19-dödlighet, konstaterar en rapport från Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin i Region Stockholm, som publicerades i november. Klasskillnaderna är dödliga.

Mot krisen krävs ett program för liv och hälsa först – för skydd, masker och tester. För en massiv och snabb upprustning av välfärden och att de tillfälliga förbättringar som har gjorts i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen omedelbart blir permanenta – låt rika, storbolag och banker betala.

Omedelbart förstatligande under de anställdas demokratiska kontroll och styre av alla bolag som har fått statsstöd och som står beredda att ösa pengar över sina aktieägare. För en socialistisk systemförändring och en demokratisk planerad ekonomi utifrån behov, miljö och hållbarhet.

## Revolution

### **Sahlgrenska universitetssjukhusets “sjuka nedskärningar” för 2021**

**Zara Henriksson**

*Revolution* 14/12 2020

**880 miljoner kronor totalt i nedskärningar för 2021, det är vad vårdpersonalen har att vänta efter att de hanterat en pandemi och flera månaders slit. Nu är Sverige redan inne i en andra våg, och kostnaderna för att rädda liv är för höga enligt sjukhusets ledning.**

"Det är löjligt, ingen fattar hur det ska gå till men det är redan beslutat", säger Nima Pour Jalali, patientvaktmästare på Sahlgrenska universitetssjukhuset till *Revolution*.

Pandemin tvingade Sahlgrenska sjukhusets ledning att skjuta upp planerade nedskärningarna på 432 miljoner till nästa år. I slutet på augusti kom beskedet från ledningen att dessa kommer att slås ihop med ytterligare 450 miljoner kronor.

"Avdelningar kommer överskrida sin budget så tidigt som februari 2021 om man spenderar på samma sätt som man gjort i år", berättar Nima.

Han och hans kollegor jobbar med att transportera patienter, prover, avlidna, helikopterpersonal, traumalarm, säkerhet och det som behövs för att allt ska fungera så smidigt som möjligt på sjukhuset.

"Vi blir av med sex tjänster där jag jobbar och 32 av 40 går ner i lön. Vårt schema som redan är helt orimligt kommer bli ännu värre med 2 gånger 12 timmars nattpass", fortsätter Nima. För närvarande jobbar de 16-timmarspass var sjätte dag, varav 10 timmar är natt.

I början av året rapporterade SKR att skulderna ökade med 48 miljarder i Sveriges kommuner, och med 7 miljarder i regionerna, trots att man hade gått med överskott under 2019. Hanteringen av coronaviruset har bara förvärrat situationen.

"Det är ett överbelastat system redan i nuläget. Bemanningen under själva arbetspassen kommer också dras ner, samtidigt sitter sjukhusdirektören på 188 000 kronor i lön i månaden."

Pandemin används som en ursäkt för att rättfärdiga nedskärningarna, men det dåliga ekonomiska läget beror inte på ett virus. Den har förberetts under en lång tid och beror på det kapitalistiska systemets kris.

Sahlgrenskas ledning är tydlig med att det måste ske snabba effektiviseringar för att möta det underskott som kommer göras i år. Planen är att skära ned med 300 miljoner kronor redan under 2020. Även Östra Sjukhuset har gjort stora nedskärningar – något som Carl Ryttén har fått vara med om. Han jobbar som timanställd på vakten sedan 18 månader tillbaka. I en insändare i GP skriver han om hur han och hans kollegor som arbetat över tolv månader tvingas att gå efter nyår:

"Motiveringen lyder att de inte har råd med att timpersonal blir in-LAS:ade och måste erbjudas fast tjänst ... För vår egen del känner vi oss fruktansvärt svikna. Under hela året har vi ställt upp och jobbat otroligt mycket under pandemin, ofta upp emot 200 timmar i månaden på treskift där all fritid prioriterats ner för att hålla sjukhusets elementära funktioner igång. Tacket för den här insatsen blir nu att med endast två månaders varsel tvingas söka nytt jobb på en arbetsmarknad präglad av pandemin där många står arbetslösa. Det känns fruktansvärt orättvist, då samma personal behövs även nästa år och allt bara handlar om ekonomi."

För kapitalisterna spelar det ingen roll att vi är mitt under en pandemi som vi inte vet slutet på. Så länge systemets logik gäller kommer arbetarklassen att tvingas betala för den ekonomiska krisen med nedskärningar, arbetslöshet och i värsta fall med sina liv.

Ledningen för Kommunal och Vårdförbundet måste vara redo att sätta hårt mot hårt och i ett givet läge gå ut i strejk, och uppmana till sympatistrejk i industrin. Det enda sättet att stoppa nedskärningarna är klasskamp – och i sista hand att avskaffa kapitalismen.